

Biografija odvetnika ali zgodovina terorizma

Odvetnik terorja; režija: **Barbet Schroeder**

Goran Vojnović

Moram priznati, da sem pred ogledom filma *Odvetnik terorja* o **Jacquesu Vergesu** vedel le toliko, kolikor je bilo možno prebrati v festivalskem katalogu Liffa, kjer si je bilo mogoče film ogledati še pred redno distribucijo. Verges je tam opisan kot razvpiti odvetnik, ki je branil nekaj največjih zločincev 20. stoletja. A njegova filmska biografija v režiji hollywoodskega veterana **Barbeta Schroedera** se bere predusem kot zgodovina sodobnega terorizma, ki z Vergesom provokativno poveže levičarske revolucionarje, islamske borce za svobodo in nacistične morilce, pri čemer tako film kot Jacques Verges iščeta izvirni greh v krvavem evropskem kolonializmu, ki je za seboj pustil množična grobišča in enkrat za vselej posejano sovraštvo.

Tako se filmska zgodba začne že v času po drugi svetovni vojni, ko so francoski vojaki po padcu nacizma pobili med deset in štirideset tisoč Alžircev. Verges, sin Vietnamske in francoskega odvetnika z Reuniona, se nekaj let kasneje znajde v vlogi odvetnika Alžirke Djamil. Ta je bila članica organizacije, ki je nasprotovala francoski vladi v Alžiriji in izvajala bombne napade na nočne klube. A če je z njeno obrambo, v kateri je rušil temelje francoskemu sodišču v Alžiru in zagovarjal boj proti kolonializmu, postal ikona v revolucionarnih levičarskih krogih po

fotografija dokumentarja *Meinaba*

Kdo je Jacques Verges (na sliki v svoji pisarni)? Človek, ki je pred sodiščem branil Pol Pota, Mao Cetunga, Slobodana Miloševića, Sadama Huseina, Carlosa, Klaus Barbieja...

vsem svetu, se Verges kasneje znajde v izredno kontradiktornem položaju. Ko namreč odkrito, s svojim znanjem in dejanji, podpira Palestince v njihovem boju proti Izraelcem, ki za njih, in za Vergesa, niso nič drugega kot kolonialisti, se poveže na eni strani z vplivnim švicarskim nacistom Genoudom, na drugi strani pa zaradi velikih denarnih potreb zagovarja morilske afriške diktatorje.

In četudi sprejemno ponujeno misel, da se je Verges vse življenje idealistično boril proti kolonializmu in imperializmu v vseh njegovih oblikah, nam film lepo razkriva prav to, kako zgodovina sama s svojo kompleksnostjo in kontradiktornostjo vsak še tako iskren ideološki boj hitro zapelje na napačno pot. Pravzaprav film pokaže, kako zelo je tanka meja – če ta sploh obstaja – med borci za

svobodo in teroristi. Vsi imajo roke polne krvi nedolžnih in vsi, tudi Verges, so moralno omadeževani. Jacques Verges tako leta 1987 po dogovoru z Genoudom pristane na to, da bo zagovarjal nacističnega morilca, lyonskega klavca Barbieja, zato da bi lahko na očeh francoske javnosti povezal in izenačil nacistične zločine v Franciji s francoskimi v Alžiriji.

Jacques Verges je nedvomno prikazan kot romantični antijunak, ki na vprašanje, ali bi zagovarjal Hitlerja, odgovori: »Tudi Busha bi zagovarjal, a le, če bi priznal svojo krivdo,« nato pa se nasmehe in zadovoljno povleče dim iz svoje cigare. Verges je svoje storitve ponudil tudi Slobodanu Miloševiću, ki ga je zavrnil, kar pa »hudičevega odvetnika« ni oviralo, da ne bi napisal knjige o tem, kako bi on branil srbskega predsednika, ter da po njegovi smrti ne bi nastopil kot govornik na shodu Miloševićeve stranke in jasno obsodil tiste, ki so ga poslali v Haag.

Jacques Verges je s svojim zadovoljnim ciničnim nasmeškom nedvomno človeška podoba evropske zgodovine druge polovice 20. stoletja. Iz odkritosrčnega mladostnega boja je ta prišla s krvavimi rokami, moralno oporečna, polna skrivnosti in nerazumljive prepletenosti dobrega in zla. In zdaj sedi sredi bogato opremljene pisarne, zadovoljno kadi drage kubanske cigare in se nam neprizanesljivo posmehuje.